

Daniel Żychliński, Justyna Żychlińska

Dzierżnica, stan. 35, gm. Nekla, woj. poznańskie, AZP 54-32/112

Informator Archeologiczny : badania 31, 133-134

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ły resztki innego naczynia, wśród których znaleziono: przęślik gliniany, żelazną szpilę haczykową, igłę żelazną, okucie szkatułki, fragmenty stopionego brązu i dwóch przepalonych szklanych paciorków (faza B_{2a}). W innych grobach znaleziono kilka fragmentów zapinek brązowych i żelaznych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Mławskiej Kronice Archeologiczno-Numizmatycznej”.

Badania powinny być kontynuowane.

DĄBEK, st. 6, gm. Stupsk, woj. ciechanowskie, AZP 40-60/29

- cmentarzisko ciałopalne kultury przeworskiej (wczesny okres wpływów rzymskich, fazy B₁/B₂ i B₂)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 31 lipca do 18 sierpnia przez mgr. mgr. Andrzeja Grzymkowskiego i Marka Piotrowskiego (Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 3,5 ara.

Odkryto ogółem 13 obiektów, w tym groby jamowe i popielnicowe, w większości obsypane stosem. Do najciekawszych zaliczyć należy obiekty 20, 23, 26 – popielnicowe, obsypane stosem (w grobie 23 ślady stosu od góry). W grobie 20 znaleziono osiem naczyń glinianych, z których jedno, wazowate z dwoma uchami, pełniło rolę popielnicy. Znaleziono tu dwie części brązowej zapinki esowatej V grupy. Grób 23 zawierał prawdopodobnie trzy popielnice. Na jego wyposażenie złożyły się dwie małe, miseczkowate czarki, dwa przęśliki gliniane, żelazna sprzączka, żelazne okucie szlufkowe i stopiony brąz. W grobie 26 znaleziono popielnicę, a w niej brązowe okucie i brązową igłę. Te trzy groby należy datować na fazę B₂ wczesnego okresu wpływów rzymskich. W pozostałych grobach oprócz fragmentów naczyń znaleziono dwie sprzączki żelazne, żelazną zapinkę esowatą V grupy i żelazną obrączkę.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Mławskiej Kronice Archeologiczno-Numizmatycznej”.

Badania powinny być kontynuowane.

DZIERŻNICA, stan. 35, gm. Nekla, woj. poznańskie, AZP 54-32/112

- ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osada ludności kultury łużyckiej (V okres epoki brązu/wczesna epoka żelaza)
- osada ludności kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski, faza A₃)
- osada ludności kultury przeworskiej (późny okres wpływów rzymskich)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Daniela Żychlińskiego (Ośrodek Naukowo-Konserwatorski PKZ sp. z o.o. w Poznaniu) przy współpracy mgr Justyny Żychlińskiej oraz studentów archeologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie.

Badania w 1997 roku podjęto w związku z planowaną budową autostrady A2, której przebieg kolidował z obszarem stanowiska. Przebadano powierzchnię 10 500 m²

Stanowisko zlokalizowane jest 1,5 km na południe od wsi Dzierżnica, na łagodnym stoku małej doliny, której dno pierwotnie stanowił zbiornik wodny.

Odsłonięto 400 obiektów nieruchomych. W głównej mierze były to jamy, ale także zagłębione w grunt budynki mieszkalne, paleniska, dołki postłupowe oraz dwa piece. Na stanowisku zdecydowanie dominowały pozostałości osadnictwa ludności kultury przeworskiej, zwłaszcza z młodszego okresu przedrzymskiego. Zbadano część gospodarczą osady tej ludności, na którą składał się zespół palenisk, dwa piece wapienniki, o konstrukcji kamiennej oraz jamy śmietniskowe zawierające sporą ilość zabytków oraz spalenizny. Drugą wyraźnie uchwytną fazą zasiedlenia stanowiska jest osada ludności kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich. Z tego czasu pochodzą półziemianki mieszkalne oraz związane z nimi paleniska oraz jamy o bliżej niesprecyzowanej funkcji. Najmniej liczną grupę znalezisk stanowią relikty osadnictwa ludności kultury łużyckiej, którą tworzą niewielkich rozmiarów ziemianki z paleniskiem przed wejściem lub wewnątrz. Śladowo zarejestrowano osadnictwo ludności kultury pucharów lejkowatych.

Ogółem pozyskano 4100 fragmentów ceramiki, innych zabytków nie odkryto. Na podstawie ceramiki określono chronologię poszczególnych horyzontów osadniczych. Śladowy materiał kultury pucharów lejkowatych ogólnie wydatowano na okres neolitu środkowego. Pozostałości osadnictwa łużyckiego związane są z przełomem okresu halsztackiego i starszego okresu przedrzymskiego. Bujne osadnictwo ludności przeworskiej objęło podfazę A₃ młodszego okresu przedrzymskiego. Drugi etap zasiedlenia przeworskiego przypadł na rozwinięte fazy młodszego okresu wpływów rzymskich.

Badania zakończono.

GĄBINEK, st. 1 (GAZ 35), gm. Lubanie, woj. wrocławskie, AZP 45-47/58

- ślady osadnictwa neolitycznego
- ślady osadnictwa wczesnobrązowego
- osada cyklu pomorsko-kloszowego (wczesna epoka żelaza)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski)
- osada wczesnośredniowieczna
- ślady osadnictwa nowożytnego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w maju przez mgr. mgr. Aleksandra Andrzejewskiego, Arkadiusza Horonziaka i Marcina Lewandowskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział w Łodzi, PSOZ). Finansowane przez EuRoPol Gaz SA. Przebadano około 2400 m².

Założono wykop o wymiarach 39 x 60 m, zlokalizowany w ramach jednej siatki arowej założonej dla stanowisk Kucierz nr 12 (Jamał 34) i Gąbinek nr 1 (Jamał 35) przy skarpie terasy zalewowej nad dnem doliny Wisły. Od strony północnej wykop graniczył z wykopem Jamał 34, zaś od południa z wykopem Jamał 35. Powierzchnię badań odhumusowano mechanicznie, zasypując najpierw wspomniane wyżej wykopy i odkładając humus na strony południową i północną.

Bezpośrednio pod warstwą orną odkryto zarysy 38 obiektów kulturowych, zalegających w piaszczystym podłożu calcowym. Były to chałupy, paleniska, jamy zasobowe i śmietniskowe. Wszystkie obiekty zostały częściowo zniszczone w trakcie prac rolnych, tak więc w wykopie zarejestrowano tylko ich dolne partie. Znaleziono łącznie 5662 egzemplarze ruchomego materiału zabytkowego (fragmenty naczyń glinianych, przęśliki gliniane, kości zwierzęce, silnie zniszczone przedmioty żelazne), którym nadano 270 numerów inwentarzowych. Zarejestrowane ślady to pozostałości osadnictwa kultury przeworskiej, datowanej na wczesne fazy późnego okresu lateńskiego, a ponadto nieliczne relikty wczesnośredniowieczne oraz nowożytnie.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Badania nie będą kontynuowane.

GĄBINEK, st. 6, gm. Lubanie, woj. wrocławskie

- osada produkcyjna kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski)
- osada nowożytna

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w maju przez mgr. mgr. Aleksandra Andrzejewskiego, Arkadiusza Horonziaka i Marcina Lewandowskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział w Łodzi, PSOZ). Finansowane przez EuRoPol Gaz SA. Pierwszy sezon badań. Przebadano 8400 m²

Założono wykop o wymiarach 120 x 60 m. Powierzchnię odhumusowano mechanicznie odkładając hałdę dookoła wykopu. Po zdjęciu warstwy ornej stwierdzono, że wykop zalegała warstwa jałowego, żółtego piasku, w którym wyraźnie odcinało się 120 obiektów archeologicznych, mocno już zniszczonych pracami rolniczymi. Znaleziono łącznie 1126 egzemplarzy ruchomego materiału zabytkowego, którym nadano 125 numerów inwentarzowych. Zarejestrowane ślady pozwalają sądzić, że rozpoznane stanowisko to pozostałość osady produkcyjnej związanej z produkcją żelaza. Specjalistyczne badania geologiczne potwierdziły występowanie w przebadanych paleniskach rudy darniowej, którą na tym obszarze wyprażono, przygotowując do wytopu. Nie stwierdzono występowania obiektów o charak-